

EN XERRIM

SETMANARI BILIGUE, SATIRIC Y DE BON HUMOR

PRECIOS DE SUSCRIPCION

Provincias: Un trimestre . 0'75 ptas;
Extranjero: Un año . . 6'00

— Pago por anticipado —

Correspondencia y Administración
Luna, 27.—SÓLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

Llana de Clotell

La setmana pasada vaix envia un article a n'EN XERRIM tractant s'asunto de s'atlotla malaia de Costitx.

S'article va arribá tart y d'aixó n'estich content. Na Margalida Amengual (a) *Cativa* dissapte ja gosava del etern descans y pau a nes morts. Si a *murtos e idos no hay amigos* cuant menos qu'hey haja respecta.

Na Margalida *Cativa* de Costitx era una bona atlotla malaia, que apenas prenia aliment y tal volta, d'aixó dimanaven certs tenómenos observats amb'ella. Sobretot deixem parla, si voleu, es metjes que l'observaren o ses autoridats eclesiástiques qu'en tenen obligació.

Si se tracta d'una presa de pel, conste que n'ol mos deixam prende, si ella fos una santa mallorquina milló, aixi com aixi no abunden mallorquins a la cort celestial. Fins ara los porém contá en sos dits, la Beata Catalina, Mestre Ramón y, a tot tirá, Sor Xeroye.

Na Margalida *Cativa* de Costitx s'envia una guya de cap negre y la varen opera. D'aquell dia data sa seua falsa o verdadera *santidat*, o digau fenómenos nerviosos, neurésténichs o lo que fossen, mesclats en sa falta d'aliment y sa sobra de misticisma.

Fa estone que ronden per dins ciutat miracles extravegants (com es de sa lleña que va aná a robá s'*hompere*) y profesies cursis (com s'esfondrada de Mallorca, repetició de s'atribuida a Sant Vicens Ferré aquell que treya aigo amb'un pané y n'on'vesava cap gota).

Res d'aixó volem creura amb'obsequi d'una pobre atlotla morta que sols per tal motiu es digne de respecta.

Pero a n'aquesta pobre atlotla li han sortit fins ara dos historiados, a un des quals, el menos pareix que Deu no li ha donat enteniment. S'altre es el señó Tous y Maroto y li perdonam es dois en gracia que sa necesidat a vegades fa fe certes coses.....

A nes qui pareix que li falta un'aigo es a un que sa firma *Fetitche de Mont Blanc* y per lo vist es capás de desacreditá, no ja a una jova de trenta anys sinó a nes mateix Sant Antoni, tant gran Sant que fé es miracle, en tans d'anys d'habitá a dins es desert, de no matá may es porch que l'acompañava, per ferné botifarres.

¡S'ha lluit, com hey ha Deu, *el Hijo Ilustre de Ibiza!*

N'oltros pasariem per alló de ses cinch

llagas, (Sor Patrocini també na tenia) per lo d'ets extásis es divenres y per moltes altres coses que sa conten vertaderes o falses, per lo que no pasám es per lo des fiy des metje que tenia *figurotes*, ni veim sa necesidat de publicá aquella *glosa* que diu:

Yo no voy a la iglesia
para ver a mi Jesús
yo no puedo estar sin cruz
cuando veo su grandeza.

Tal *poesia* recorda sa que segueix:

Animes del purgatori
voltros qu'estau tan endins
si voleu menja figas flos
anan a sa rota llarga

¡Sant Juan de la Creu la trobaria deixada de sa sabiduria de l'Esperit Sant!

Certes contarelles d'en *Fetitche* mos fan creura si hey ha aquí *mano oculta* que serca fe un ambiente fals que pot essé causa d'un desprestiji de sa nostra santa religió.

Correo de Mallorca calla. ¿Perque no callen aquesta partida d'estupits y deixen que diguin sa derrera paraula sa ciencia médica y sa ciencia teológica?

Si na Margalida *Cativa* mareix veneració des mallorquins temps y ocasió tendrán.

Per un pronta era una bona atlotla, segóns totes ses referéncis, y per ara aixó basta, com deya aquell pare d'un sant a nes seus fis:—Contentauvos en essé bons y no volgueu essé sants perque s'esserho costa massa.

El Bisbe de Mallorca actual no és cap ignorant ni cap fanátich. Confíem amb'ell.

Si s'atlotla de Costitx mereix veneració, *adelante con los faroles* y fassamlihi justicia, pero si hey ha qui vol doná figues per llenternes precisa un'escarment y fora llana.

¡Abaix sa superstició y es toix que no pot produhi mes que homos atrofiats y beates aucelleres.

XIRRI

UN LLORO, UN MORO, UN MICO Y UN SENYOR DE PUERTO-RICO

MONOLEC EMBUYAT

Un senyor de Puerto-Rico al balcó tenia un lloro de rica ploma y bon pico, un lloro dels que fan oro, dels lloros que conten pico.

Un vehi seu que era moro de Tetuán va rebre un mico; amarra aquest mico, ¡moro al balcó quedant el lloro a l'altre, pró lluy del mico.

—¡ldó te faitx a sebre qu'en tornarté veuré xerrá amb ella te rompre la crisma!

—¿Qui? ¿Tú? ¡ca dona! ¿No saps tú que ningú pot romprellem a la crisma?

—¿Y perque?

—Perque ja fa témps que la tenc rompu-da.

Mes tant y tant xerrá 'l lloro, que un día s'empia 'l mico, y amb rabiós alé de toro

l'embasteix; s'amaga 'l lloro

trencá la cadena el mico,

salta a la gavia del lloro,

surt el lloro, pica al mico,

¡xiscia 'l mico xerra 'l lloro,

y amb l'esbalot, surt el moro

y 'l senyor de Puerto Rico.

—¿Per que no tanca el seu lloro?

—¿Per que no amarra el seu mico?

exclaman els dos, fent coro,

volgent l' un agafá 'l lloro

y estirant li l'altre el mico.

Cau el mico sobré 'l lloro

el lloro li clava 'l pico;

reganya les dents el mico,

y, esbarat, musega al moro

y al senyor de Puerto-Rico.

Aquest renega del lloro,

prometent matar al mico,

mentres que, furiós el moro,

provoca a l' amo del lloro

y embasteix a lloro y mico.

Cap amunt s'empuja 'l lloro,

cap avall s'escorra 'l mico,

y faltant tots al decoro,

agarrats queden el moro

y 'l senyor de Puerto Rico.

—¡Ay moro, si pierdo el lloro!

l' hi diu el de Puerto-Rico;

replica cremat el moro:

«Pagarás ben car el lloro,

¡oh, cristiá! si's pert el mico.»

A dalt l'escarneix el lloro,

a baix, fa mueques el mico,

y no se sab si es el moro

el que parla, o bé es el lloro,

o el senyor de Puerto-Rico.

Creix el burgit, vola 'l lloro,

Tenda de mobles

d'en **GUIEM CALVO**

Carré de sa Rectoria, 16—SOLLER

Tallé de fusteria y mobles

Mobles de maderas sanas,

fabricats en tal Tallé.

També fan de lo més bé

portas, somiers y persianas.

Heu fan tot de lo milló:

Baratura y perfecció.

De sa Regió

DE BUJER

Era una espléndida tarde de los últimos dias del pasado Enero, y mientras estaba paseandome me sorprendió un «vistoso» espectáculo que se ofrecía por las inmediaciones del sitio denominado «es carreró des segahí». Era nada menos que un soltero que con su correspondiente novia estaban sentados al suelo dándose besos con gran dulzura y no conformándose con esto se levantaron y se abrazaron con gran desfachatez.

Mientras se representaba este episodio vi detrás de mí a unos cien pasos lejos, dos monjas que bajando por la carretera se dirijan a Campanet, y para que estas no presenciassen tal espectáculo me puse a toser y en seguida se suspendió la función.

Lo que me causó mas admiración y horror fué el ver la madre de la novia que estaba a muy corta distancia de ellos (según calculo no había quince pasos) y tranquilamente se entretenía con unas cuantas ovejas.

Para terminar he pensado escribir una canción en mallorquín para que los jóvenes de este pueblo se enteren de lo que puede suceder a consecuencias de dar besos a personas

que son de diferente sexo del masculino, si es que esto se repita con frecuencia.

Armant aquest tal bujili no seria jens estrañy qu'antes d'arribá a cap d'añy fossen pares de famili.

EL CORRESPONSAL

DE BUNYOLA

Dialec pen Toni s'amic d'en Quevedo. Quevedo: —Adios Pau. —Pau: —Escolta Quevedo. —¿Que vols? —Es teu amic Toni está molt enfadat. —¿Y ahont és? —Aqui dedins que seu a una taule amb dos companyeros. —¿Y que diu? —Que si sabia qui ha posat aquestas dues cartes an EN XERRIM ni fería una de sas sevas. —¿Qu'en faría una de sas sevas? Ara perque vejas que no li tenc jens de po, te ni vas y li dius qu'es que li ha fet publica aquestas cartas es en Quevedo Pele Mele natural de sa Calobra y vehi de Bunyola. —No, no l'hey vuy dí; no veus que si l'hey deya allá ahont te trobaría te faría mil micas. —Tante po me fa ell com s'atlo me guapa des poble per donarli una besedeta. No veus que tenc forse per dos com ell y llevó que val mes engiñy que forse. —Pero tu no saps quina es sa seva intenció perque cuant estave tant enfadat va dí que per aquest carnaval se desfressaria y duría una paupa y cuant te veuria t'entefarreria paupada y t'estormentaria. —¿Y jo qu'et pensas que feré? —Li tirarás un tir. —¿Ca hombre! Duré un pot plé d'aigo y esperit y llevó un esquitxadó y cuant veurá qu'hem va a pegá jo xisc... xisc... xisc... en so esquitxadó no'l deixaré fins que no hey veurá jens.

ES TEU AMIC QUEVEDO

(Acabará dissapte)

D'ESPORLAS

Gros per sa part obrera textil ha estat es triunfo qu'han conseguit a demunt sa classe Patronal.

Feyvós es contes qu'han comensat per lo grá que ses horas d'excés siguen pagadas dobles, mitja hora menos de trabay es 20 p 8 d'augment.

Victoris com aquestas son dignes de tenirse en conte. Ala idó obrés: Envant sas atxas y no desmayeu y així arribareu a lo grá sense huelgas lo qu'ets altras no han pogut lo grá amb sanc.

Es quintos d'Esporlas d'aquest any son uns tirabandainas dignes de llepa es nías des nostro Saitx.

Nada menos qu'en saseya desaforada alegría s'en dugueren dos carros a dins es torrent.

Si noltros fossem es capitá des Corté los fariam fariam fé vint dias d'arresto sense conta ses horas ni es minuets.

Y aixó a lo menos.

DE POLLENSA

An es café y fonda de Ca la Leta allá ahont hey ha aquellas dues joves mes blanques que dues figues ben maduras, ni passá una s'altra dia mes grossa qu'una roda de moli.

No creuriau es monumental xasco que men vaixt du diumenje cuant anant a sa dita fonda me vaixt trobá en que sa mare d'ellas mos volia treura a defora, y sobretot an es meu amic Xesc Blac diguentli qu'ere ell que las havia posadas an EN XERRIM y jo vos assegur que si en lloc d'agafarlo a ell m'haguessen agafat a mi, li hagués contestat que mes valdria que sen cuidás de ses dues fias que té, així com las deixa totas solas amb sos frédins y no deixen dormi es pobres veynats, y li hagués recordat que jo no atup cap fia per no guanyarmé bon jornal, y que tampoc tenc cap fia blana que se cregui asse sa reina de Pollensa y sigui mes foradada qu'una reguedora.

Madona no crideu fort

si voleu teni sancs sanas, o sino sas fias blanques no arribarán may a Pott.

UN SORT QU'HEY SENT

DE FELANITX

Diumenje passat s'altre vaitx teni s'ocurrénci de volé aná an es cine que com ha costum se celebré an es teatro Principal.

Cuant hey vaitx arribá vaitx comprá una butaca amb so fi de veure sa gent educada que feya. Feren es cine y v'assé molt guapo, però en camvi d'aixó hem feren aplagá mal de cap amb so renou que feyan una partida de jovenets que seyen an es palco que feye quatre o cinc. Entre ells hey havia un redactó de periódic que voltros ja coneixeu.

A lo que vaitx veure, vaitx comprende qu'aquests joves que van per una gran sociedad d'es carre de la Ma se creuen essé es lloros.

Y aixi tots ben be sabreu qu'en podeu dú de fumets, mes jur estimats pollets que llenya vos na dureu.

UN QU'HEY ERA

DE MOSCARI

(Acabament)

Alguns que me yeren passá tant apresurat cap a la vila me demenaren: ¿Qu'hey ha res de nou? —¿Que no veys sa fumase y sas campanes que fan es tro? Y a l'istant forem una partida que corriam.

Cuant varem arribá, amb un susto de trenta mil cinc cents dimonis, verem qu'es total era una cosa qu'hasta estic empegait de diró. Però heu vuy dí, perque si no'hu dic no'hu sabreu y perilla es fermé mal. Ido si estimats lectós, (sa suó me puje), heu de creure y pensá, que sa fumase (Deu meu jo m'afejesc) vá essé una femerade d'un cavall de rasse africane y des baf que produhia parexia un ennigulat, y es gran renou v'assé una cuseteta qui tres desenfeynats havian penjada una latra y sen anava a tota velocitat.

UN LLORÓ MUT

DE MANACÓ

Pareix mentida manacorins que en l'any 19 des sigle XX que correm hey pugui havé personas tan insensatas qu'es puguin imaginá fé cosas tan inhumanas com sas que vos vaitx a relatá y que ha de cridá s'atenció des joves y des pares des jovent masculí d'aquesta noble ciutat.

Ala idó, bola vá: Heu de sebre que fá uns cuants dias que dues jovenetas que viuen entre Vilanova y es Barracá se presentaren a una casa a conversá amb una certa persona y li demanaren si los daria un remey per podé fé que s'anemorat d'una si casás; y aixi s'altra qu'es casada podria fé qu'un altre s'encaprixás d'ella, perque apesá de tenirné un altre sense conta es seu homo, es tan forta s'estufa que domina es seu cos que no te companyero.

¿Que vos pareix joves manacorins? ¿Como está la Sociedad? Es necesari qu'aneu amb sos uys ben espolsats y que sepigueu qu'es peix mó pe sa boca. No vos fieu de ningú ni menjeu coquetes ni coquerrois a cá sas vostres novias que no vos afiqueu cualqu'ham.

Se resposta y es conseys, qui son ellas y es mascles que volen pescá, vos ho direm amb una segona part, tan pronte com heu sebrem y s'escribent heu pugui fé, perque com que peteix de morenas es seura molt el danya, però prest o tart vos ho farem a sebre y riureu.

Per un de pronte anau alerta que la cosa s'embruta, y apesá que sas montanyas de Sólle están tapadas de neu, an aquestas joves sa fradó no las arriba.

UN AMIC VOSTRO

DE ALGAIDA

Versos que dedica el Rey de Bélgica a sa sepultura den Guiem II.

Gujem jo estic ressentit des teu mal tracto y locura y pes mal qu'has induit te vuy posá aquest escrit a demunt ton sepultura.

Te creyes tú se inmortal y se gran ambició teva usant a lo criminal amb una forsa brutal me va treura de cameva, y he estat quatre añys desterrat esperant es teu judici, y a la fi s'ha etsecutat; la Divina Majestat es sa que te fá justici.

Es ben cert y nos dubtós que sa Justici Divina te un govern molt poderós y an es Reys y Emperadós en cap arma mos domina. Y no han servit ets enjñys qu'han usat ets alemans: per dins la ma submarins y a la terra zeppelin y gasos asfitions. A mi'n deixares per mort y he tornat resucitá, tu no tindrás tanta sort has caigut caminant tort y may més t'has d'aixicá.

B. MONSERRAT

DE BINISALEM

An es carré de sas Rocas es dia de San Sebestiá se passetjaven quatre joves per cer bastant presumits, mentres que ni hagué un dels cuals que tengué s'ocurrénci d'aná a dins sa cotxeria de «Ca's Missé» per realisá una cosa necesari, y enseguida qu'hey entrá quedá del tot sospres per haveri trobat dues jovenetas (que ja alsan s'uy de valent) y una de ellas se arreglava o travava sa falda.

Una vegada sortida sa dita jove de sa tal cotxeria, tornaren seguí sa ruta y un des quatre joves que las seguián a poca distanci tirant varios piropos, las deya en guasa: ¿Y qu'era lo que feyen allá dedins?, contestant ellas: —No'hu podeu sebre perque encara sou massa tenras y vos desorientariau.

Se tornaren seura pes carré de ca'n Caloyas y es dits joves tornaren a preguntarles pes mateix objecta y ellas los donaren sas debudas explicacions perque las agradava tal negoci.

UN DES CUATRE

Botellas buidas

Tothom qu'en vulgá comprá de cualsevol mida y classa barato las trobará a s'antic Estañy de Plassa. Tenda de Comestibles «Ca'n Putxet». Plasa de sa Constitució. —SOLLER.

XERRIMADES

Dissapte passat varem assé atentament invitats amb una elegant invitació an es balls de Máscaras, que s'han de celebrá a sa Juventud Sollerense, contant ets empresaris des dit ball amb un espayós local, domiciliat an es carré de la Ma.

Agrahim an es dits empresaris s'atenció qu'en noltros han tenguda, y los desitjam que sa seva intenció sia un éxit.

Diumenje sa celebrá es primé ball de Carnaval, a sa dita Juventud Sollerense, y a pesá de's mal témps y d'encare assé primarenc, hey assiti bastante concurrencia.

Es ball vá amb una nutrida música. Demá tornarán celebrá ball (que será es según d'abono). Noltros no hey faltarem.

Pareix que a sa fábrica de Ca'n Pixa encara continúan de sobre si el Bisbe es Pau o Pera.

Noltros trobam qu'aixó s'allarga y opinam qu'es nostro Batle deu essé es qui heu ha d'arreglá.

Fins an es moment present ha fet es bobo no ocupantsé de rés.

Ja s' hora d'obri ets uys, y espolsarsé ses moscas.

Fora son y venga una solució rahonable y justa.

COMERCIANTS!

Voltros qu'estau per quebrá perque res may despatxau y altre cosa no sercau més que podé prosperá, sabreu, y qu'es ben históric que an aixó heu conseguireu bastant sols vos anunciéu a demunt aquest periódic.

Aquesta setmana, a Sólle, per tot arreu sa parlava entusiasmadament d'aquesta atlota qu'ha morta a Costitx, na Margalida Amengual (a) Cativa.

Eran tants es parés y comentaris que no sabem qui hem de creura. Tants varen essé es dois que sentirem qu'es fe precis havermós de tapá ses oreyas.

Es mes entusiastas de Sólle, dijous passat, anaren a Costitx y no sabem si era per veneració a sa difunta o per ganas de pasatjarse.

Vaja, es periódic palmesano La Almu-daina y sa colaboració del senyo Tous y Marotó han sabut doná es quite a bastants de mallorquins.

En Jaume Llarc vá está benisim amb sa funció que doná diumenje.

En «Regelat» tant vá riura qu'e s'esclatá sas sabatas.

Y si no'hu creis demenau'hey.

CORRESPONDENCIA

Ney-Ney. — Mancó. — Lo vostro per anari aquesta setmana just ni cabia la mitat y per qu'hey cabi tot hem pensat posaro es dissapte próxim.

Pito. — Palma. Lo mateix vos deim, Llubi. — Dissapte anirá.

Corresponsal de sa Pobla. — Arribá tart. Dissapte será. En cuant a sas «Margalidas» no sabem de que mos parlan.

PERFUMAUROS

amb sas essencias, extractos, locions, sabons polvos, etc., etc, que venen a s'Imprenta Moderna, carré de sa Lluna, n.º 27. — SOLLE

Máquinas de COSER

Depósito de máquinas para coser y bordar de la acreditada marca

WERTHEIM RÁPIDA

Se admiten toda clase de reparaciones. Enseñanza de bordar gratis a los compradores de dichas máquinas. Se venden instrumentos de música y piezas de música de todas clases.

GUILLERMO CALVO

Rectoria, 16. — SOLLER

SOLLER. — Tip. de Salvador Calatayud